

Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling **Hardenberg Centrum, Vechtzone**

Omgevingsvergunningen

Wijzigingsplannen

Uw specialist in Bestemmingsplannen

Rood voor Rood - Ruimte voor Ruimte

Ruimtelijk advies

AANMELDNOTITIE VORMVRIJE M.E.R.-BEOORDELING

‘HARDENBERG CENTRUM, VECHTZONE’

Naam: Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling Hardenberg Centrum, Vechtzone
Datum: 30 mei 2022
Versie: Definitief
Opsteller: Ing. N. Broekhuis

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1	INLEIDING.....	3
HOOFDSTUK 2	KENMERKEN VAN HET VOORNEMEN.....	6
HOOFDSTUK 3	BESCHRIJVING VAN DE MILIEUEFFECTEN	8
HOOFDSTUK 4	CONCLUSIE.....	13

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

Marsch-Kruserbrink is een wijk, gelegen aan de noordoostzijde van het kernwinkelgebied van Hardenberg tussen het centrum en de Vecht. In de afgelopen jaren is veel van de verouderde bebouwing in de wijk vervangen door nieuwbouw. De herstructurering van Marsch-Kruserbrink wordt in verschillende fasen uitgevoerd.

Woningstichting Vechtdal Wonen en de Gemeente Hardenberg zijn voornemens het laatste onderdeel van de herstructurering uit te voeren. Het gebied, zie afbeelding 1, wordt herontwikkeld met woningbouw met bijbehorende (infrastructurele) voorzieningen. Het plan voorziet in het realiseren van circa 152 woningen, waarbij het wat betreft woningtypen gaat om zowel rijwoningen als appartementen in zowel de sociale huur- als koopsector.

Afbeelding 1: ligging projectgebied (bron: PDOK)

Omdat deze voorgenomen herontwikkeling niet in overeenstemming is met het geldende bestemmingsplan is een bestemmingsplanherziening noodzakelijk. In voorliggend bestemmingsplan wordt aangetoond dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

Vanuit het ruimtelijke spoor is een vormvrije toets aan het Besluit Milieueffectrapportage noodzakelijk. In dit document worden de milieueffecten van deze ontwikkeling beschouwd. Eerst wordt een nadere toelichting op de M.e.r.-beoordeling gegeven.

M.e.r.-beoordeling

De milieueffectrapportage is een wettelijk instrument met als doel het aspect milieu een volwaardige plaats in de integrale ruimtelijke afweging te geven. Een plan kan op drie manieren met milieueffectrapportage in aanraking komen:

- Op basis van artikel 7.2a, lid 1 Wm (als wettelijk plan);
Er ontstaat een m.e.r.-plicht wanneer er een passende beoordeling op basis van art. 2.8, lid 1 Wet natuurbescherming nodig is.
- Op basis van het Besluit milieueffectrapportage (kolom 3, plannen);
Er ontstaat een m.e.r.-plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het plan genoemd is in kolom 3 (plannen).
- Op basis van het Besluit milieueffectrapportage (kolom 4, besluiten);
Er ontstaat een m.e.r.- (beoordelings)plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het plan genoemd is in kolom 4 (besluiten).

Een belangrijk element in het Besluit m.e.r. is het (in feite) indicatief maken van de gevalsdefinities (de drempelwaarden in kolom 2 in de D-lijst). Dit betekent dat het bevoegd gezag meer moet doen dan onder de oude regelgeving. Kon vroeger worden volstaan met de mededeling in het besluit dat de omvang van de activiteit onder de drempelwaarde lag en dus geen m.e.r. (beoordeling) noodzakelijk was, onder de nu geldende regeling moet een motivering worden gegeven. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd.

Het realiseren van woningen is niet als activiteit opgenomen in de C-lijst van het Besluit MER. In de D-lijst de volgende activiteit opgenomen: *‘De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen’*. Het realiseren van woningen is als een stedelijk ontwikkelingsproject aan te merken, waardoor toetsing aan de drempelwaarden dient plaats te vinden. De drempelwaarden zijn ten aanzien van de hiervoor genoemde activiteit als volgt:

1. een oppervlakte van 100 hectare of meer,
2. een aaneengesloten gebied en 2000 of meer woningen omvat, of
3. een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m² of meer.

In voorliggend geval is geen sprake van het realiseren van 2000 of meer woningen en wordt de oppervlakte van 100 hectare niet overschreden. Het gehele projectgebied bedraagt namelijk circa 2,2 hectare. Daarnaast gaat het niet om 2.000, maar slechts 152 woningen. Desalniettemin dient, gelet op de aard en omvang van het project, wel een vormvrije m.e.r.-beoordeling te worden uitgevoerd. Voorliggende aanvraagnotitie voorziet hierin.

Inhoud en doel van de vormvrije m.e.r.-beoordeling

Inhoudelijk gaat de vormvrije m.e.r.-beoordeling in op de *mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu* als gevolg van het initiatief. Deze belangrijke nadelige gevolgen worden beoordeeld aan de hand van de selectiecriteria opgesomd in Bijlage III van de EEG-richtlijn Milieueffectbeoordeling, die drie hoofdthema's noemt:

- De kenmerken van de activiteit;
- De plaats van de activiteit (ligging en samenhang met andere activiteiten (cumulatie));
- De kenmerken van de belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die de activiteit kan hebben.

Het doel van de notitie is om op objectieve wijze informatie over mogelijke, relevante milieugevolgen van het project te verzamelen en te presenteren.

Betrokken partijen

Bij het project zijn Stichting Vechtdal Wonen en de gemeente Hardenberg betrokken.

Voor het vaststellen van het bestemmingsplan is de gemeenteraad van Hardenberg het bevoegd gezag. Daarnaast worden de provincie Overijssel, Waterschap Vechtstromen en eventueel andere vooroverlegpartners geïnformeerd inzake voorliggend project.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het voornemen beschreven. Daarbij komen aanleiding, achtergronden en uitgangspunten aan bod. Hoofdstuk 3 gaat in op de mogelijke milieueffecten van het project. In hoofdstuk 4 wordt bij wijze van samenvatting de beoordeling gedaan van de omstandigheden van het voornemen. Hierin wordt tevens de conclusie van de vormvrije m.e.r.-beoordeling beschreven.

HOOFDSTUK 2 KENMERKEN VAN HET VOORNEMEN

Dit hoofdstuk gaat in op de voorgenomen ontwikkeling en de projectlocatie.

Voorgenomen ontwikkeling

Speerpunten voor herstructurering van de wijk Marsch-Kruserbrink zijn gericht op het benutten van de ligging aan de Vecht (wonen aan water) en het realiseren van een relatie met het centrum. Daarbij is nadrukkelijk rekening gehouden met de bestaande bebouwing, die een hogere omgevingskwaliteit krijgt. Nieuwe bebouwing krijgt een modern en eigentijds karakter passend binnen de schaal, maatvoering, materialisatie en kleurstelling van de wijk.

Initiatiefnemers zijn voornemens de bestaande bebouwing te slopen en het gebied te herontwikkelen met woningbouw. De opzet gaat uit van vier woonblokken (deelgebieden 2 tot en met 5) in aansluiting op het westelijk gelegen appartementencomplex De Vechtspele (deelgebied 1; op korte termijn start bouw).

Het plan voorziet in totaal in de bouw van in totaal 152 woningen, in de vorm van rijwoningen en appartementen. Er zullen 85 woningen worden gerealiseerd voor de sociale verhuur en de overige 67 woningen zijn koop in het middeldure en dure segment.

In afbeelding 2 is een verkavelingsvariant opgenomen.

Afbeelding 2: Verkavelingsvariant (bron: IMOSS)

De bouwhoogten binnen het projectgebied variëren tussen de circa 4 tot 19 meter. De hogere bebouwing is met name langs de Vecht en de Parkweg beoogt. De bebouwing gelegen nabij bestaande woningen kennen veelal een lagere bouwhoogte.

De overige gronden binnen het projectgebied worden ingericht met groen- en speelvoorzieningen, waterhuishoudkundige voorzieningen en infrastructuur (wegen en parkeerplaatsen).

Locatiekenmerken

Het projectgebied ligt aan de Kruserbrink, tussen het centrum van Hardenberg en de Vecht. De indicatieve begrenzing van het projectgebied is met de rode omlijnning weergegeven in afbeelding 1.

De functionele structuur van de directe omgeving van het projectgebied kenmerkt zich vooral door woongebieden. Het projectgebied wordt ten noorden begrensd door (de oever van) de Vecht, ten oosten door een sportvoorziening, ten zuiden door infrastructuur (Kruserbrinkweg en Parkweg) en ten westen door bestaand woongebied en deelgebied 1 (De Vechtspille). Het projectgebied is gedeeltelijk bebouwd in de vorm van twee flatgebouwen. In de flatgebouwen bevinden zich op dit moment in totaal 64 sociale huurappartementen en 8 garageboxen.

Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en productie van afvalstoffen

De ontwikkeling van de voorziene activiteiten legt geen bijzonder beslag op natuurlijke hulpbronnen. Tijdens het bouw- en woonrijp maken is grondverzet nodig. Tijdens de gebruiksfase zal elektriciteit en water nodig zijn. De woningen zullen gasloos gebouwd worden, conform de Wet Voortgang Energietransitie.

De productie van afvalstoffen betreffen voor de beoogde woningen uitsluitend de huishoudelijke afvalstoffen. Deze worden zoveel mogelijk gescheiden om nuttige afvalstoffen op eenvoudige wijze te kunnen inzamelen en vervolgens verwerken/recyclen. Er is geen sprake van de productie van gevaarlijk afval.

Verontreiniging en hinder

In de aanlegfase kan sprake zijn van tijdelijke verkeers- en geluidhinder van bouwverkeer en bouwwerkzaamheden op locatie. Het gaat dan om geluid en stof vanuit de bouwplaats en bouwverkeer van en naar het projectgebied. Vanwege de ligging, de omvang van de ontwikkeling en de geschatte tijdsduur, is er geen noodzaak om verkeer tijdelijk om te leiden, met de daarbij behorende effecten. Na afronding van de bouwwerkzaamheden zal de genoemde tijdelijke hinder volledig vervallen. Het aspect tijdelijke hinder leidt niet tot mogelijk belangrijke milieugevolgen.

In de gebruiksfase zullen ten gevolge van de activiteiten geen nadelige effecten op het milieu en de omgeving plaatsvinden. Woningen worden namelijk niet gezien als milieubelastende functies. Zoals in hoofdstuk 3 wordt geconstateerd is er geen sprake van een onevenredige aantasting van beschermende natuurgebieden en/of het woon- en leefklimaat ter plaatse.

Risico op ongevallen, specifiek met gevaarlijke stoffen of technologieën

De beoogde ontwikkeling zorgt niet voor een toename van risico's voor de omgeving. Er worden geen gevaarlijke stoffen geproduceerd, opgeslagen of vervoerd en er worden geen risicovolle technieken toegepast.

HOOFDSTUK 3   **BESCHRIJVING VAN DE MILIEUEFFECTEN**

Voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling zijn de mogelijk negatieve milieueffecten van het voornemen relevant. Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven, gaat het om de woningbouwontwikkeling van 152 woningen. Relevante milieuaspecten zijn verkeer, geluid, luchtkwaliteit, water, ecologie en stikstof. In dit hoofdstuk worden de te verwachten (tijdelijke) effecten per aspect beschreven. Verder wordt ingegaan op tijdelijke hinder als gevolg van de ontwikkeling. Voor een aantal van deze aspecten zijn door diverse externe bureaus onderzoeken uitgevoerd. De conclusies van deze onderzoeken zijn samengevat in onderstaande alinea's.

Verkeer

BJZ.nu heeft in de toelichting van het bestemmingsplan de verkeersgeneratie ten gevolge van het plan in beeld gebracht (subparagraaf 2.3.3). Uit de berekening blijkt dat de verkeersgeneratie 795 verkeersbewegingen per weekdagemaal zal bedragen.

De omliggende infrastructuur is berekend op de herstructurering van de wijk, waarbij rekening is gehouden met de plannen voor woningbouw op de betreffende locatie. De verkeersgeneratie voorkomend uit het plan past binnen de maximale capaciteit van de omliggende wegen. Overigens wordt opgemerkt dat ten gevolge van het plan twee flatgebouwen worden gesloopt. De huidige verkeersgeneratie van de appartementen in deze flatgebouwen bedraagt (64x4,1) afgerond 262 verkeersbewegingen per weekdagemaal. Voorliggend plan voorziet per saldo dan ook in een toename van circa 532 verkeersbewegingen per weekdagemaal.

De capaciteit van omliggende wegenstructuur is voldoende voor het afwikkelen van de toekomstige verkeersbewegingen.

Het effect van de voorgenomen ontwikkeling op de verkeerssituatie wordt ingeschaald op neutraal.

Geluid

Woningen zijn niet opgenomen in de VNG-uitgave, omdat woningen in beginsel niet aan te merken zijn als milieubelastende objecten. Echter zal wel sprake zijn van enig geluid als gevolg van de woonfuncties (leefgeluiden), hiervoor gelden echter geen normen. Het effect van de voorgenomen ontwikkeling op de geluidssituatie wordt ingeschaald op neutraal.

Luchtkwaliteit

Het plan heeft zoals geconstateerd bij het onderdeel verkeer ten opzichte van de huidige situatie extra verkeersbewegingen tot gevolg. Via een NIBM-tool berekening is onderzocht of de ontwikkeling wel of niet in betekende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Wat betreft de voertuigbewegingen is aangesloten op hetgeen opgenomen bij het aspect 'verkeer', waarbij de bestaande verkeersbewegingen buiten beschouwing zijn gelaten.

Het aandeel vrachtverkeer is op 0% gezet, aangezien het voornemen uitsluitend de functie 'wonen' betreft. Het aandeel van vrachtverkeer in de aanlegfase is buiten beschouwing gelaten, omdat dit tijdelijk van aard is. De berekening laat het volgende beeld zien.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Jaar van planrealisatie	2023
Extra verkeer als gevolg van het plan	
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	532
Aandeel vrachtverkeer	0,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	
NO ₂ in µg/m ³	0,31
PM ₁₀ in µg/m ³	0,08
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³	1,2
Conclusie	
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig	

Uit de berekening blijkt dat voorliggend plan 'niet in betekenende mate bijdraagt' aan de luchtverontreiniging. Vervolgonderzoek naar effecten op de luchtkwaliteit is niet noodzakelijk.

Het effect van de voorgenomen ontwikkeling ten aanzien van luchtkwaliteit wordt ingeschaald op neutraal.

Water

Het projectgebied maakt onderdeel uit van een groter herontwikkelingsgebied, namelijk het gebied 'Marsch Kruserbrink Nieuwbouw'. Het riolerings- en watersysteem van het projectgebied kan niet los worden gezien van het systeem van dit grotere gebied. Om deze reden is in 2010, in nauwe samenwerking met het waterschap, een regenwaterstructuurplan voor het gehele gebied opgesteld. Daarnaast is in 2010 de watertoets doorlopen¹.

In 2021/2022 heeft opnieuw afstemming plaatsgevonden met gemeente en waterschap om te beoordelen in hoeverre eerdere afspraken nog actueel zijn. In het navolgende worden de actuele toetsingskaders in lijn met de afspraken uit 2010 met betrekking tot het water beschreven. Voor de waterhuishoudkundige details wordt verwezen naar genoemde documenten.

Maaiveldhoogte en grondwaterpeil

De huidige maaiveldhoogte van het projectgebied varieert tussen de 8,80 en 9,20 m + N.A.P. Het grondwaterpeil is rechtstreeks te relateren aan het peil van de Vecht. De hoogst gemeten Vechtstand is 8,92 + N.A.P. (31 oktober 1998). De huidige maaiveldhoogte zal in de toekomstige situatie niet veranderen. In het waterhuishoudingsplan is uitgerekend dat bij een neerslagsituatie die eens in de 100 jaar voorkomt, bij deze maaiveldhoogten geen water in de woningen komt te staan.

Wegprofielen en vloerpeilen

Het waterschap stelt als eis dat het niveauverschil tussen woningdrempel en weg minimaal 35 cm moet zijn. Om dit te kunnen bereiken, is de keuze gemaakt om zogenaamde 'omgekeerde dakprofielen' toe te passen. Bijkomend voordeel van deze profielen is dat er een redelijke hoeveelheid water op straat kan worden geborgen. Deze hoeveelheid is dermate groot dat bij een neerslagsituatie die eens in de 100 jaar voorkomt geen water in de woningen komt te staan. In het projectgebied wordt gekozen voor bouwen met kruipruimten. Bij een neerslagsituatie die gemiddeld eens in de 100 jaar voorkomt, kan er daarom tijdelijk water in de kruipruimte komen te staan. Dit wordt door zowel het waterschap als de gemeente acceptabel geacht.

¹ Watertoets Marsch Kruserbrink nieuwbouw, 16 mei 2010

Beoogd watersysteem

In het projectgebied zal een gescheiden rioolsysteem worden aangelegd. Het hemelwaterriool bestaat uit een infiltratietransportriool en sluit aan op de Prengerlaan als onderdeel van de regenwaterstructuur van het centrum van Hardenberg.

Om verdroging tegen te gaan is het streven om aanvullend zoveel mogelijk water lokaal vast te houden. Dit gebeurt door de aanleg van wadi's in het parklandschap gelegen tussen de nieuw te bouwen appartementen. Er is geen bergingseis aan de wadi's gekoppeld. De exacte inpassing is afhankelijk van overige raakvlakken en volgt uit het integraal ontwerp. Bij de beeldvorming moet rekening worden gehouden dat bij hoge Vechtstanden de wadi's een plas dras uiterlijk kunnen krijgen afhankelijk van de ontworpen bodemdieptes. In extreme situaties kan door het holle wegprofiel een hoeveelheid water op straat worden geborgen (zie vorenstaande). Verder is er bij lage grondwaterstanden berging aanwezig in het Infiltratietransportriool.

De totale bergings- en afvoercapaciteit van het watersysteem is dermate groot dat bij een neerslaggebeurtenis die gemiddeld eens in de 100 jaar voorkomt geen water in de woningen komt te staan. De uiteindelijke afvoer vindt plaats via een overstort op de waterberging in het Kruserpark.

Bij de aanvraag om omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen zal gedetailleerd worden beschreven op welke wijze het hemelwater gaat worden geïnfiltreerd. Geconcludeerd wordt dat het aspect water niet leidt tot mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen.

Het effect van de voorgenomen ontwikkeling ten aanzien van water wordt ingeschaald op neutraal.

Ecologie

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet en het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Soortenbescherming gaat uit van de bescherming van dier- en plantensoorten. Sinds 1 januari 2017 is het wettelijk kader ten aanzien van gebieds- en soortenbescherming vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

Volgens het wettelijk kader ten aanzien van gebiedsbescherming zoals vastgelegd in de Wet natuurbescherming zal Nederland aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Hiernaast is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) de kern van het Nederlands natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het projectgebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied is 'Vecht en Beneden-Regge' op een afstand van circa 8 kilometer. Het projectgebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN. De dichtstbijzijnde gronden die zijn aangemerkt als NNN liggen aangrenzend aan het projectgebied (rode omlijning). Er vinden geen werkzaamheden plaats in het NNN. Zodoende zijn effecten zoals areaalverlies hier niet aan de orde. Daarnaast kent het NNN geen schaduwbescherming. Geconcludeerd wordt dan ook geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Afbeelding 3 Ligging van het projectgebied ten opzichte van NNN (Bron: Provincie Overijssel)

Om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te beoordelen heeft BJZ.nu stikstofberekeningen uitgevoerd met behulp van de AERIUS-calculator².

Uit de AERIUS-berekening blijkt dat in de gebruiksfase van de voorgenomen ontwikkeling geen sprake is van rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Er is daarmee geen sprake van een stikstofdepositie met significant negatief effect op Natura 2000-gebieden.

Het project is in het kader van de Wet natuurbescherming, ten aanzien van de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, niet vergunningsplichtig.

Soortenbescherming

In het kader van voorliggende ontwikkeling is een quickscan flora en fauna uitgevoerd³. Hierna zijn de resultaten uit het onderzoek opgenomen.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat het projectgebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de beschermde soorten: gewone dwergvleermuis, gierzwaluw en huismus. Van deze soorten zijn verblijfplaatsen aanwezig in de te slopen flatgebouwen. Voor het vernietigen/verstoren van een verblijfplaats is een ontheffing noodzakelijk. Er geldt een gebiedsontheffing voor heel Hardenberg waaronder ook het projectgebied valt. Dit project kan dan ook worden uitgevoerd onder de voorwaarden uit deze gebiedsontheffing. Kort samengevat

² Stikstofonderzoek 'AERIUS Berekening Vechtzone Hardenberg', April 2022, BJZ.nu BV

³ Flora- en faunaonderzoek Kruserbrink, Hardenberg, 7 oktober 2019, Eelerwoude

zijn de volgende maatregelen en aandachtspunten noodzakelijk om verdere verstoring en negatieve effecten op soorten te voorkomen:

- Ten aanzien van gewone dwergvleermuis, gierzwaluw en huismus worden permanente maatregelen genomen (zie 5.1.3 en 5.2.3 van de rapportage).
- Werkzaamheden (slopen e.d.) worden uitgevoerd buiten de kritische periode van vogels (maart-augustus).
- Tijdens het broedseizoen wordt rekening gehouden met broedende vogels.
- Ten aanzien van vleermuizen zijn maatregelen nodig om het gebouw ongeschikt te maken, dit wordt voorafgaand aan de sloop uitgevoerd.
- Op basis van de gebiedsontheffing dient een ecologisch werkprotocol geschreven te worden, waarin de te nemen maatregelen worden beschreven.

Het aspect ecologie leidt tijdelijk tot beperkte nadelige effecten. Door het treffen van de hiervoor genoemde maatregelen zijn significant negatieve effecten niet aan de orde.

Tijdelijke hinder

Met een ruimtelijke ontwikkeling kan ook tijdelijke hinder als gevolg van bouwwerkzaamheden gepaard gaan. In voorliggend geval zal gedurende de realisatie van het plan enige hinder als gevolg van bouwwerkzaamheden gaan plaatsvinden. Het gaat dan om geluid en stof vanuit de bouwplaats en bouwverkeer van en naar het projectgebied. Vanwege de ligging is er geen noodzaak om verkeer tijdelijk om te leiden, met de daarbij behorende effecten. Na afronding van de bouwwerkzaamheden zal de genoemde tijdelijke hinder volledig vervallen.

Het aspect tijdelijke hinder leidt niet tot mogelijk belangrijke milieugevolgen.

Cumulatie

Cumulatie van effecten treedt op wanneer werkzaamheden in direct omliggende gebieden vergelijkbare effecten veroorzaken met de hierboven beschreven effecten en in dezelfde periode worden uitgevoerd.

In voorliggend geval zijn in de directe omgeving geen ruimtelijke ontwikkelingen gaande die belangrijke milieueffecten met zich meebrengen. Cumulatie is daarom niet aan de orde.

HOOFDSTUK 4 CONCLUSIE

Dit hoofdstuk dient als samenvatting van de conclusies van de hoofdstukken 2 en 3. In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen activiteit aan onderstaande criteria getoetst en een eindafweging gemaakt.

1. De kenmerken van de activiteit;
2. De plaats van de activiteit;
3. De samenhang met andere activiteiten (cumulatie);
4. De kenmerken van de belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die de activiteit kan hebben.

Kenmerken van de activiteit

Het voornemen het realiseren van 152 woningen, een en ander met bijbehorende (parkeer)voorzieningen. Bij de kenmerken van de activiteit dient in het bijzonder in overweging te worden genoemd:

- De omvang van het project;
- hinder.

Omvang

De ontwikkeling is relatief gering van omvang. Het voornemen past in de stedelijke structuur van Hardenberg. Geconcludeerd wordt dat dit project ver beneden de drempelwaarden van de m.e.r.-beoordelingsplicht blijft.

Hinder

Tijdens de uitvoering van het voornemen kunnen omwonenden en flora en fauna hinder ondervinden. Geconstateerd is dat de hinder voor omwonenden en de effecten op flora fauna beperkt en slechts tijdelijk is.

Plaats van de activiteit

Het projectgebied is geheel binnen grondgebied van de gemeente Hardenberg. De voorgenomen activiteit is niet gelegen in beschermd gebied in het kader van waterhuishouding of natuur. Binnen het projectgebied zelf zijn ook geen waardevolle groenstructuren aanwezig.

Samenhang met andere activiteiten ter plaatse

Er vinden in de directe omgeving van het projectgebied geen andere (grootschalige) ontwikkelingen plaats waarmee rekening dient te worden gehouden.

Kenmerken van de belangrijke nadelige milieugevolgen

Voor de beoordeling van eventuele belangrijke nadelige milieugevolgen van de voorgenomen activiteit moet, daar waar opportuun, rekenschap worden gegeven aan de volgende zaken:

- Het bereik van het effect (geografische zone en de grootte van de getroffen bevolking);
- Het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- De waarschijnlijkheid van het effect;
- De duur, frequentie en de onomkeerbaarheid van het effect.

Uit hoofdstuk 3 is gebleken dat de ontwikkeling op de relevante milieuaspecten verkeer, geluid, luchtkwaliteit, water en ecologie (waaronder stikstof) geen belangrijke structurele nadelige en onomkeerbare milieugevolgen met zich meebrengt. De ontwikkeling gaat wel gepaard met tijdelijke hinder als gevolg van de sloop- en bouwwerkzaamheden, maar deze zullen na afronding volledig vervallen.

Conclusie vormvrije m.e.r.-beoordeling

De vormvrije m.e.r.-beoordeling maakt duidelijk dat de milieueffecten als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beperkt zijn en dat er geen sprake is van een bijzondere omstandigheid die het opstellen van een MER noodzakelijk maakt.